

Inleiding Catalogus Sonsbeeld 2008: grandeur

Deze catalogus van Sonsbeek 2008 is op de eerste plaats een beeldverhaal. Het zijn vooral de plaatjes die de gedachten op gang moeten brengen en naar een hoger plan tillen. Dat mag gezien worden als een ruggesteun voor het domein waar de beelden worden gevormd en begrepen: de visuele hersenschors. Is dat nodig? Leven wij niet meer dan ooit in een beeldcultuur? Het schijnt zo, maar terwijl de beelden de kar trekken is het nog steeds de taal die de teugels in handen heeft – misschien wel juist omdat beelden zo oersterk en tegelijk zo grillig kunnen zijn.

Kunstcatalogi bewijzen de dominantie van de taal, kunstwerken drijven daar vaak op de uitgestrekte wateren van de tekst. Of neem het internet. Zonder dat machtige medium zou een boek als dit nooit hebben kunnen ontstaan, maar het is wel de taal die de zoekmachines beheerst, ook de beeldzoekmachines. Alles wat in een kunstwerk niet als aap, noot of mies te benoemen valt, blijft vooralsnog voor de elektronische speurneuzen onvindbaar.

Dit boek wil anders zijn en waarachtig beeldend denken. Dat betekent niet dat de taal is uitgesloten, want behalve de beelden beteugelen kunnen woorden de beelden ook versieren. Dat doen hier de woorden van Anna Tilroe, bedenker en inspirator van de gouden Sonsbeek-combinatie Grandeur en Processie; van Bas Heijne, die scherpzinnig tastend het belang afweegt van grandeur in onze tijd; van Nanda Janssen, die een verhelderend inkijkje geeft in de artistieke voorgeschiedenis van de Sonsbeek-processie; en last but not least van taalkunstenaar Wouter Hillaert, die over alle 26 Sonsbeek-kunstwerken zijn tintelende licht laat schijnen.

Inderdaad, 26, een getal dat op zichzelf al lonkt naar taal. Het hele alfabet hebben we in beelden! De letters zijn alfabetisch gekoppeld aan de kunstwerken zoals ze op 8 juni door inwoners van Arnhem zijn rondgedragen, toen bewonderd door duizenden mensen, en nu in dit boek vergezeld van andere werken die dezelfde geest ademen. Samen markeren al die beelden de weg van A naar Z, die loopt als de gang van de evolutie zelf: van het olifantsoog, het stille kijken met een groot geheugen, naar een kroon in de bomen voor de gemeenschap. Maar opgepast, deze catalogus is geen routepanner. Je moet er steeds zelf bij blijven denken - met de ogen open, dat vooral.

Cornel Bierens, samensteller van dit boek